



De student verpleegkunde in Vlaanderen: vandaag... en morgen?

De gezondheidszorg staat onder spanning. De nood aan goede verpleegkundigen is bekend. Hoge werkdruk, verantwoordelijkheid, stress, onregelmatige werkuren en weekendwerk maken werken in de gezondheidszorg weinig aantrekkelijk. Het aantrekken en vooral het behouden van nieuwe, kwaliteitsvolle werkkrachten is een belangrijke prioriteit voor de gezondheidszorg.

De zorgsector is in evolutie: een stijgende zorgvraag door vergrijzing, de ontwikkeling van zorgprogramma's, het stijgende aandeel van de problematiek van chronische aandoeningen, toenemende zorg voor patiënten binnen een hoog-technologische setting en het groeiende

belang van de thuisgezondheidszorg zijn belangrijke voorbeelden. De aanhoudende dreiging van een tekort aan verpleegkundigen en de onduidelijke positionering van de verpleegkunde tegenover de andere gezondheidszorgberoepen staan hiermee in schril contrast.

van de Dag van de Student tijdens de 35ste Week van de Verpleegkundigen in Oostende. Via de hogescholen en 4^e graads opleidingen voor verpleegkunde in Vlaanderen werden studenten gevraagd om een online bevraging in te vullen.



Het bestuur en personeel van het NVKVV wenst alle studenten het allerbeste toe tijdens de examenperiode en een goed resultaat!

Ook wensen we alle verpleegkundigen en vroedvrouwen en studenten alvast een schitterende vakantie toe:

Een zon- zee of bergvakantie, thuis of in het buitenland, luilekker of actief: geniet ervan!

Studenten zijn belangrijk voor de toekomst van de verpleegkunde. Eenmaal afgestudeerd zullen ook zij, naast de meer ervaren collega's, hun verantwoordelijkheden moeten opnemen in de patiëntenzorg. Een intensieve theoretische en praktische opleiding van drie jaar wil hen hier op voorbereiden. Maar, hoe kijken studenten verpleegkunde anno 2009 naar hun opleiding en hoe zien zij de toekomst als verpleegkundige tegemoet? Een antwoord op deze vragen werd gezocht in een bevraging van 887 Vlaamse studenten verpleegkunde.

Onderzoek

Het onderzoek werd in januari 2009 uitgevoerd door de opleiding Bachelor Verpleegkunde van de Gentse Arteveldehogeschool in samenwerking met het Nationaal Verbond der Katholieke Vlaamse Verpleegkundigen en Vroedvrouwen (NVKVV) in het kader

In totaal namen 781 vrouwen en 106 mannen deel aan het onderzoek. Drie kwart van de deelnemers was jonger dan 25 jaar. Ongeveer 65% van de ondervraagden volgde de opleiding op bachelorniveau en 35% volgde de 4e graads opleiding. Er participeerden 288 (32.5%) studenten uit het eerste, 281 (31.6%) uit het tweede en 218 (35.9%) uit het derde jaar.

Hoe kijken studenten verpleegkunde naar hun opleiding?

Studenten verpleegkunde zijn het unaniem eens over de belangrijke maatschappelijke waarde van hun toekomstig beroep. Meer dan 4 op 5 voelt zich gesteund in zijn studiekeuze door familie en vrienden. Iets meer dan 60% van de ondervraagden is tevreden over zijn studiekeuze. Dit percentage is wel significant hoger bij laatste jaar studenten (72%). Slechts 1 op 3 is helemaal zeker dat hij opnieuw voor verpleegkun-

de kiest wanneer hij opnieuw een keuze zou kunnen maken. Eén vijfde van de studenten zou een andere studiekeuze maken. Slechts een kwart van de ondervraagden zou leeftijdsgenoten aanbevelen om verpleegkunde te gaan studeren. Ongeveer 70% van de studenten zal zijn als hij afstudeert. Bij mannen ligt dit percentage significant lager (52%).

Minder dan de helft (47.3%) van de ondervraagden vindt de opleiding verpleegkunde moeilijk. Bij studenten in een bacheloropleiding is dit hoger (59%). De stelling of stage voor een positief beeld op het beroep zorgt, werd door niet meer dan 6 op 10 studenten uit het tweede en het derde jaar bevestigd.

Hoe zien studenten hun toekomst als verpleegkundige?

De meerderheid (80.1%) van de studenten in het derde jaar voelt zich voldoende voorbereid op het werkveld. Eén op vijf studenten wil zeker verder studeren en één op drie twijfelt nog. Het aantal mannelijke studenten dat wil verder studeren is beduidend hoger (57%). Zeven op tien van de mannen die verder studeert, doet dit om de kans om door te groeien te verhogen. Eén op vier studenten overweegt nu al een buitenlandse werkervaring.

Werken en gezin combineren lijkt niet evident. De helft van de ondervraagden verwacht dat deze combinatie moeilijk zal zijn. Ook hun sociaal leven zien zij als gevolg van hun beroep in het gedrang komen.

De kennis die studenten hebben over hun toekomstig loon is beperkt. Slechts 1 op 4 studenten uit het eerste jaar en 1 op 2 uit het derde jaar weet wat hij later zal verdienen. Eén op 4 studenten met kennis hierover is ook effectief tevreden met dit loon. Eén op 10 kent het bestaan van beroepsverenigingen. Slechts 40% heeft de intentie om een volledige beroepsloopbaan uit te bouwen als verpleegkundige en 1 op 5 wil voltijds werken tot aan het pensioen.

Wat nu?

De resultaten uit deze bevraging roepen heel wat vragen op. De visie van studenten over opleiding en toekomst is niet

helder. De fierheid over het beroep en de ervaren ondersteuning door familie en vrienden zijn bemoedigend. Het is opvallend dat mannen op basis van dit onderzoek in mindere mate echt fier zijn over hun studiekeuze. Op basis van onderzoek blijkt dat deze houding frequent voorkomt bij mannelijke studenten, ongeacht de studiekeuze. Onderzoek toont aan dat dit niet het gevolg hoeft te zijn van twijfels omtrent de beroepskeuze. De grotere interesse om verder te studeren en door te groeien kan hiermee eventueel wel in verband gebracht worden. Verder onderzoek hieromtrent is noodzakelijk. De ondervertegenwoordiging van mannelijke verpleegkundigen in de zorg is en blijft toch wel een bijzonder aandachtspunt voor opleiding en werkveld.

Het overwegend positief beeld dat studenten hebben over hun studiekeuze staat in contrast met het beperkt aantal studenten dat opnieuw voor verpleegkunde zou kiezen. Dit zou er kunnen op wijzen dat de verpleegkundige opleiding inhoudelijk best wel geapprecieerd wordt, maar dat het uitoefenen van het beroep de studenten toch afschrikt. De relatief beperkte bijdrage van stage tot de positieve beeldvorming dient in dit kader voldoende aandacht te krijgen. Initiatieven om stages te optimaliseren dringen zich verder op. Overleg tussen opleiding en werkveld is hierbij belangrijk. De centrale rol van het leerproces van de student dient als uitgangspunt genomen te worden. Het is dan ook cruciaal dat het werkveld én de opleiding hier als partners naar toe werken. Ook het duidelijker kenbaar maken van de organisaties o.a. beroepsorganisaties, die de belangen van de verpleegkunde en verpleegkundigen behartigen en verdedigen kan deze beeldvorming enigszins bijstellen.

Het beperkt aantal studenten die de opleiding verpleegkunde aan leeftijdsgenoten zou aanraden, is opvallend. De eerder negatieve bevindingen in het onderzoek over het beeld dat studenten hebben omtrent de combinatie tussen werk en gezin, de impact van het werk op hun sociaal leven en hun toekomstig loon, kunnen dit resultaat deels verklaren.

Het beperkt aantal studenten die een langdurige loopbaan als verpleegkundige wil uitbouwen en de beperkte groep die bereid is om voltijds te blijven werken tot aan het pensioen zijn onrustwekkend. Deze resultaten geven aan dat de actuele tendens om vroegtijdig uit het beroep te stappen en om deeltijds te werken ook door de toekomstige verpleegkundigen gevolgd zal worden. In het licht van de aanhoudende dreiging van een tekort aan verpleegkundigen dient hiermee rekening gehouden te worden zodat initiatieven hieromtrent gericht kunnen ontwikkeld worden.

Als conclusie kunnen we stellen dat dit onderzoek een unieke exploratie is van wat leeft bij de Vlaamse studenten verpleegkunde anno 2009 en dus bij de verpleegkundigen van de toekomst. De inzichten die deze bevraging aanreikt zijn enerzijds onrustwekkend, maar bieden anderzijds ook een uitdaging en inspiratie voor initiatieven vanuit overheid, opleiding en werkveld. ●

♦ *Beeckman D.¹, Foulon M.², Vermeulen M.^{2,3}, Claessens P.¹, Duprez V.¹, Beyls L.¹, Leys J.¹, Robbeers R.¹, Dereymaeker L.¹, Nuytens C.¹*

- 1 Opleiding Bachelor in de Verpleegkunde, Arteveldehogeschool Gent
- 2 Nationaal Verbond der Katholieke Vlaamse Verpleegkundigen en Vroedvrouwen (NVKVV)
- 3 Katholieke Hogeschool Kempen, Departement Gezondheidszorg Lier, en Sint-Aloysiusinstituut voor Verpleegkunde Lier



Peiling naar verwachtingen van patiënten..

..met betrekking tot catering aangeboden in een verzorgingsinstelling.

Resultaten van een Vlaams onderzoek bij 1758 personen.

Elk ziekenhuis worstelt vandaag met de vraag hoe de catering voor patiënten er in de toekomst uit moet zien. Uiteraard wegen deze diensten bij een kwaliteits-evaluatie een stuk minder door dan klinische zorgprocessen. Niettemin spelen ze een belangrijke rol in de perceptie van de patiënt en dus ook bij een aantal beleidsbeslissingen. Zo worden projecten gelanceerd waarbij patiënten dagelijks een keuzeaanbod krijgen uit meer dan 5 menu's of een ontbijt kunnen kiezen vanuit een buffetwagen. Maar ook kleinere beslissingen zoals het al of niet werken met porselein, het aanbieden van merkproducten of het afzonderlijk verpakken van brood vertrekken vaak vanuit een klantgericht motief. Een klantgericht motief dat vertrekt vanuit behoeften die vaak onvoldoende zijn bevestigd. Vandaar dit behoeftenonderzoek. Via een gevalideerd meetinstrument en een afgesproken methodiek werden 43 behoeften van patiënten

De belangrijkste items zijn:

Patiënten:	Jongeren:
<ul style="list-style-type: none"> · dagelijks vers fruit · koelkast op de kamer · spontaan info over dieet / tips voor gezonde voedingsgewoontes 	<ul style="list-style-type: none"> · raadplegen menu · dagelijks fruit · verse groenten bij broodmaaltijd · koelkast op de kamer · speciale attentie op verjaardag · tips voor gezonde voeding

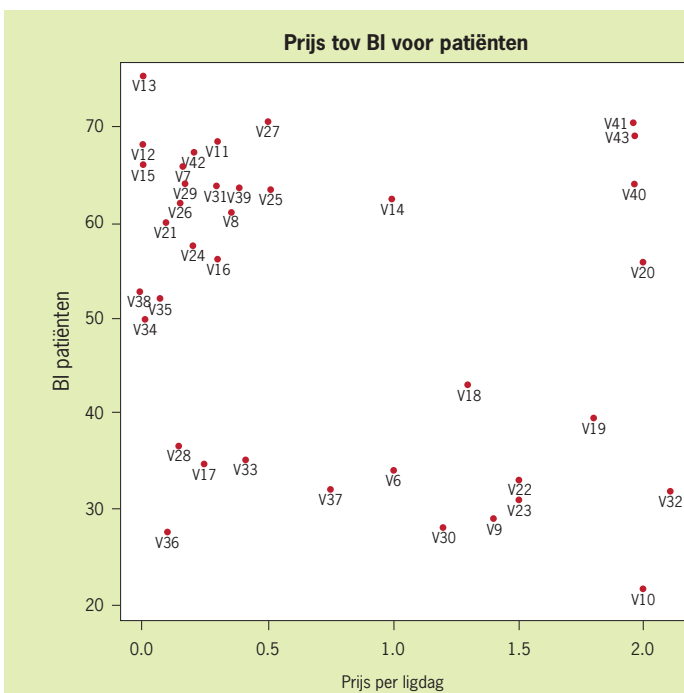
De minst belangrijke items zijn:

Patiënten:	Jongeren:
<ul style="list-style-type: none"> · keuze uit meerdere menu's · middagmaal zelf samenstellen vanuit buffetwagens op kamer/gang · dagelijks krijgen van boterkoeken of croissants · gebruik maken van keuken door familie 	<ul style="list-style-type: none"> · maaltijd op porseleinen servies

Beide groepen zijn bereid meer te betalen voor maaltijd en koffie partner/bezoeker, maar helemaal niet voor een uitgebreide menukeuze of voorgerecht.

met betrekking tot catering bevestigd, net zo als een aantal achtergrondvariabelen (leeftijd, geslacht, opnameafdeling, opleiding, ...) en de bereidheid tot

betalen. Parallel werden ook toekomstige patiënten en leidinggevenden bevestigd.



Toelichting bij eerste deel: Om een correcte beleidskeuze te kunnen maken, werd ook de implementatiekost van de diverse items berekend door de onderzoekers. Deze kostprijs is de ingeschatte jaarkost die werd berekend door de som van de afschrijving van eventuele investeringskosten, de eventuele extra arbeidskosten en eventuele extra kosten van goederen. In bijgaande grafiek is de implementatiekost gepositioneerd t.o.v. de belangrijkheidsindex (BI) voor de patiënten. Op de grafiek is bijvoorbeeld duidelijk te zien dat vraag 13 (dagelijks vers fruit) zeer hoog scoort naar belang toe en slechts een kleine implementatiekost heeft, terwijl vraag 10 (keuze uit meerdere menu's) laag scoort naar belangrijkheid toe en een grote implementatiekost heeft.

Anderzijds scoren de diverse vragen rond dieet (V40, V41 en V43) een hoge belangrijkheid, maar ook een hoge implementatiekost. Het is aan de beleidspersonen om zelf af te wegen wat zij wensen te implementeren in hun organisatie.

Bevraagde items: vindt u het belangrijk...

1. Dat u het menu kan raadplegen?	16. Dat u naast water ook andere koude dranken kan vragen bij het eten (frisdrank, bier, ...)?	31. Dat er op zon- en feestdagen een gebakje is bij de koffie (i.p.v. een koekje)?
2. Dat u een uitgeprint of gedrukt menu	17. Dat u het tijdstip van uw maaltijd kan kiezen?	32. Dat er dagelijks een gebakje is bij de koffie (i.p.v. een koekje)?
3. Dat u dagelijks bevraagd wordt over de maaltijden die u wenst (i.p.v. 1 maal bij het begin van de opname?	18. Dat u soep aangeboden krijgt in de loop van de ochtend (i.p.v. bij het middagmaal?)	33. Dat u indien u dit wenst ook 's avonds uw warme maaltijd kan krijgen?
4. Dat u 's morgens kan kiezen welk middagmaal u wenst?	19. Dat de aangeboden voedingsmiddelen gekende consumentenmerken zijn?	34. Dat de dranken aangeboden worden in glas of in porselein?
5. Dat er voldoende persoonlijk contact is bij het overlopen van het menu?	20. Dat u tussen de maaltijden door zowel koude als warme dranken (bv. koffie of thee) kan bestellen?	35. Dat de maaltijden (ontbijt, middagmaal, avondmaal) aangeboden worden op een porseleinen servies?
6. Dat u uw maaltijd nog kan wijzigen vlak voor het opdienen?	21. Dat u een speciale attentie krijgt op uw verjaardag?	36. Dat uw familie gebruik kan maken van een keuken om zelf iets klaar te maken?
7. Dat er een alternatief is, indien u een bepaalde maaltijd of een deel ervan niet lust?	22. Dat u uw ontbijt of avondmaal zelf kan samenstellen vanuit een buffetwagen die op de kamer/gang langskomt?	37. Dat u de maaltijd indien gewenst kan gebruiken in een zaaltje in plaats van op de kamer?
8. Dat er u dagelijks een keuze uit 2 tot 3 menu's aangeboden wordt?	23. Dat u uw middagmaal zelf kan samenstellen vanuit een buffetwagen die op de kamer/gang langskomt?	38. Dat u samen met uw partner/bezoeker een maaltijd kan gebruiken op de kamer?
9. Dat er u dagelijks een keuze uit 4 tot 5 menu's aangeboden wordt?	24. Dat uw brood afzonderlijk verpakt is?	39. Dat uw partner/bezoeker ook koffie aangeboden krijgt?
10. Dat er u dagelijks een keuze uit meer dan 5 menu's aangeboden wordt?	25. Dat uw beleg afzonderlijk verpakt is?	40. Dat de diëtiste regelmatig langskomt om uw dieet te bespreken?
11. Dat er op feestdagen een aangepaste menu voorzien wordt?	26. Dat u dagelijks de keuze hebt uit verschillende broodsoorten (naast bruin en wit brood?)	41. Indien u een dieet volgt, dat u spontaan informatie krijgt over uw dieet?
12. Dat u zelf de hoeveelheid kan kiezen (normale portie, halve portie, dubbele portie?)	27. Dat u een koelkast op uw kamer hebt om uw dranken (en voeding) koel te houden?	42. Dat u schriftelijke informatie krijgt over uw dieet?
13. Dat er u dagelijks fruit aangeboden wordt?	28. Dat u uit een gamma van ontbijtgranen kan kiezen?	43. Dat u ook tips krijgt om thuis een gezonde voedingsgewoonte aan te houden?
14. Dat er u bij de broodmaaltijd verse groenten aangeboden wordt?	29. Dat er in het weekend (zondag) boterkoeken of croissants te verkrijgen zijn?	
15. Dat het menu dat u krijgt aangepast is aan het seizoen?	30. Dat er dagelijks boterkoeken of croissants te verkrijgen zijn?	

Het volledige rapport is op te vragen bij: Hans.Crampe@azmmsj.be of tel: 09/260 61 32. ●

◆ Hans Crampe, Mieke Deschepper



Kazou zoekt verpleegkundigen die mee op JOMBA-vakantie willen!



Voor onze JOMBA-vakanties, vakanties voor Jongeren Met Bijzondere Aandacht, is Kazou op zoek naar verpleegkundigen of net afgestudeerde verpleegkundigen die samen met een enthousiast team van monitoren deze jongeren de vakantie van hun leven willen bezorgen!

Een fantastische ervaring en daarnaast een uitstekende kans om extra ervaring op te doen in jouw vakgebied!

Taken:

Voor de dagelijkse verzorging instaan, verpleegkundige taken opnemen, naast medische ondersteuning meedraaien in het vakantiegebeuren.

Kazou biedt:

Gratis verblijf, onkostenvergoeding en omniumverzekering voor verplaatsingen in opdracht.

Heb je zin, neem contact op met Marlies: 02 246 49 69 of mail naar verpleegkundigekazou@cm.be

Voor meer info over de betreffende vakanties, bekijk je best eens onze website www.kazou.be ●



Bezoek onze website www.nvkvv.be voor nog meer regionaal nieuws

Afdeling Kortrijk

Thema: Neurochirurgie: een overzicht

Spreker: Dr. T. Vandenberghe, neurochirurg
AZ Groeninge Kortrijk

Datum: dinsdag 22 september van 20u. tot 22u.

Plaats: CC Guldenberg, Acaciastraat, 8560 Wevelgem

Inkom leden: gratis – niet-leden: € 5 – student-niet-lid: € 2,5

Info: Vooraf inschrijven is verplicht via www.nvkvv.be of ludo.meersdom@pandora.be

Tel.: 052/32.01.27 (na 19u.) – Ludo Meersdom

E-mail: ludo.meersdom@pandora.be